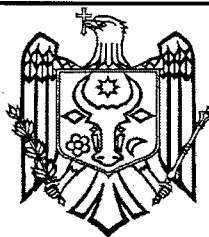

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 76-84-88; Fax: (022) 66-05-89

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА
КИШИНЭУ**

2043, мун. Кишинэу, ул. Теилор 4,
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Тел. (022) 76-84-88; Факс: (022) 66-05-89

№ 1-352-1452 din 30.06.17

La № _____ din _____

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28**

Curtea de Apel Chișinău vă expediază copia cererii înregistrată sub nr. 14332 din data de 24.05.2017 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în conformitate cu prevederile art. 450 lit. c) CPC, depusă de avocatul I. Gavriiliuc, acționînd în interesele Svetlanei Savenco, pe dosarul civil nr. 2r-1125/2017, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vasilie Digori către Veaceslav Savenco, intervenient accesoriu OTC Chișinău privind declararea valabilității contractului de vânzare-cumpărare.

Anexă:

- cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 13 file;
- încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017 pe 4 file.

Judecătorul Curții de Apel Chișinău:

Veronica Negru

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	<u>979</u>
<u>07</u> iulie	20 <u>17</u>

Dosar nr. 2r-1125/17

CURTEA de APEL CHIȘINĂU

V. Negru
29.06.17

avocatul Ion Gavriiuc

Cabinetul avocatului „ Ion Gavriiuc,,

mun. Chișinău, str. N.Sulac, 4/16

tel. mob. 0692 80 807

CERERE

în numele și interesele revizuintei

Savcenco Svetlana

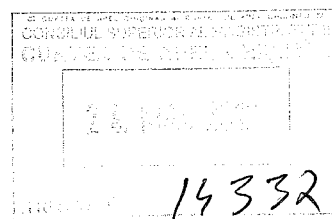
Suplimentar la recursul înaintat asupra încheierii Judecătoriei Anenii Noi din 13 aprilie 2017 (nr. 2rh-3/16) de respingere ca fiind inadmisibilă a cererii de revizuire depusă de Savcenco Svetlana împotriva hotărârii judecătoriei Anenii Noi din 15 februarie 2008, depunem actuala cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate inițiată în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit. a) din Constituție.

Anexă. cererea pe 13 file.

Reprezentantul revizuintei, avocat

I.Gavriiuc.

Revizuent: Savcenco Svetlana, domiciliată mun. Chișinău,
bd. Mircea cel Bătrîn, 5/3, ap.128

Reprezentantul

revizuyentei, avocat: Ion Gavriiliuc

în numele și interesele revizuyentei Savcenco Svetlana

C E R E R E

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

inițiată în conformitate cu art. 135 alin.(1) lit.a) din Constituție

I.OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispoziției de la lit. c) art. 450 Cod procedură civilă, în partea ce vizează sintagma „ *a luat cunoștință de circumstanțele respective... „*

II. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1.Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O.1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1. Statul Republica Moldova

(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7. Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8. Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 15. Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative

Articolul 66. Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

(.....)

c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;

Articolul 134. Statutul

(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 135. Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(.....)

Articolul 140. Hotărârile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate.

2. Prevederi relevante ale legii cu privire la Curtea constituțională, nr. 317 din 13 decembrie 1994 (M.O. 1995,nr.8) sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(.....)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică.

3.Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr. 502 din 16 iunie 1995 (M.O.nr. 53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărîrilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(.....)

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept.

Articolul 7. Prezumția constituționalității actelor normative

Orice act normativ, precum și orice tratat internațional la care Republica Moldova este parte, se consideră constituțional pînă cînd neconstituționalitatea lui va fi dovedită în procesul justiției constituționale, cu asigurarea tuturor garanțiilor prevăzute de prezentul cod.

Articolul 7¹. Acțiunea actului sesizat

(1) Acțiunea actelor supuse controlului constituționalității, sesizate în modul corespunzător la Curtea Constituțională, care afectează sau se referă la domeniile stabilite la alin. (2) poate fi suspendată pînă la soluționarea în fond a cauzei cu emiterea unei decizii sau hotărîri definitive.

(2) Se poate dispune suspendarea acțiunii:

1) actelor care afectează sau se referă la următoarele domenii:

(.....)

e) principiile fundamentale privind proprietatea;

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 12.09.1997

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ....

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv.

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezența convenției au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept.

Nici o dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta Convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de această Convenție.

5. Prevederi relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului ratificată prin Hotărîrea Parlamentului Republicii Moldova nr. 217 din 28.07.1990

Articolul 8.

Orice persoană are dreptul la satisfacția efectivă din partea instanțelor juridice naționale competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constituție sau lege.

Articolul 17.

Orice persoană are dreptul la proprietate, atât singură cât și în asociație cu alții. Nimeni nu poate fi lipsit în mod arbitrar de proprietatea sa.

6. Prevederi relevante ale Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova

53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul

5

Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune că justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține, că pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează să fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că **dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfătuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.**

64. În acest context Curtea reține că **soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.**

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

77. Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către:

(1) *instanța de judecată din oficiu*, care, respectând principiul supremației Constituției nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate;

(2) *părțile în proces*, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

79. Astfel, **controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.**

80. Curtea menționează, că **dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.** Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională,

oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

81. Potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține, că suspendarea procesului pînă la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară prin a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu este o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale**. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decît doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contenciu constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprie instanței judecătoreș.

87. Avînd în vedere cele menționate, **orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atît puterea, cît și obligația să se adreseze Curții Constituționale**.

90. În Hotărîrea nr. 15 din 6 mai 1997 Curtea a subliniat că „ excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către **instanțele ordinare de judecată**, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, în întregul său sau în majoritatea cazurilor parțial cu normele constituționale „.

95. Avînd la bază rațiune și esența instituției „ excepției de neconstituționalitate „, dreptul de a ridica excepția **aparține tuturor instanțelor judecătorești, respectiv judecătorilor dincadrul, acestora**.

97. Independența judecătorilor este unul dintre principiile fundamentale de organizare și realizare a justiției. În aplicarea legii, independența judecătorilor exclude noțiunea de ierarhie, subordonare. Avînd rolul de a soluționa litigiile în mod obiectiv, conform legii, și fiind o putere

4. Potrivit prevederilor alin.(1) art. 371 Cod civil, alin. (1) art. 19 și alin.(1) art. 20 Codul familiei bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sînt proprietatea lor comună în devălmășie. Legislatorul în alin.(2) art. 369 Cod civil definește că „ *pentru actele de dispoziție asupra bunurilor imobile proprietate comună în devălmășie este necesar acordul scris al tuturor coproprietarilor devălmași* „.

5. La 30 ianuarie 2008, cet. Digori Vasile, a depus cerere de chemare în judecată în judecătoria raionului Anenii Noi privind declararea valabilității contractului din 25.12.2001 de vânzare-cumpărare a lotului de pămînt și obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău să înregistreze după el dreptul de proprietate asupra bunului imobil. Instanța judiciară a constatat că prin recipisele din 25.12.2000 și 25.12.2001 cet. Savcenco Veaceslav a primit cu împrumut de la Digori Vasile 3 300 dolari SUA și respectiv, 1 700 dolari SUA (în total 5 000), urmînd să ramburseze datoria la prima cerință. În recipisa din 25.12.2001 Savcenco Veaceslav s-a obligat că în cazul imposibilității întoarcerii împrumutului, va perfecta pe numele lui Digori Vasile documentele de proprietate asupra terenului de pămînt atribuit lui Savcenco Veaceslav pentru construcția unei case de locuit prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 15/39-147 din 05.07.2001 și realizat lui Savcenco Veaceslav prin contractul nr. 18777 din 22.08.2001.

6. Prin hotărîrea Judecătoriei Anenii Noi din 15 februarie 2008 s-a recunoscut valabil contractul de vânzare – cumpărare a terenului cu nr. cadastral 0100313064, încheiat între Savcenco Veaceslav și Digori Vasile la 25 decembrie 2001 cu obligarea OCT Chișinău să înregistreze dreptul de proprietate după Digori Vasile. **Contractul respectiv în materialele cauzei civile lipsește.** . Potrivit lit. c) alin.(3) art. 5 Legii nr. 1308 din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare – cumpărare a pămîntului(în vigoare și actualmente) - contractul de vânzare cumpărare a pămîntului se autentifică notarial. În modul prevăzut de lege, în materialele dosarului, contract de vânzare- cumpărare autentificat notarial a bunului imobil indicat, încheiat între persoanele nominalizate, **lipsește**. Această circumstanță atestă faptul că instanța de judecată, nu a verificat valabilitatea contractului și respectarea prevederilor art. 753 alin.(2) Cod civil, inclusiv prezența extrasului din Registrul bunurilor imobile.

7. Despre ședința judiciară din 15.02.2008 Savcenco Svetlana nu a cunoscut, nu a fost citată, hotărîrea nu a primit și nefiind parte în proces, nu are dreptul de atac cu apel (lit.a) alin.(1) art. 360 Cod procedură civilă). Accentuăm că **instanța ce a examinat cazul în an. 2008 a încălcat:**

a) competența excepțională (alin.(1) art. 40 CPC) de examinare a cazului la locul aflării bunului (sectorul Ciocana, mun. Chișinău);

b) nu a cerut de la părți și nu a anexat la materialele dosarului extrasul din Registrul bunurilor imobile privind persoanele cu drept de proprietate asupra terenului, nu a dispus din oficiu înștiințarea copîrîților de a interveni în proces (Savcenco Svetlana), încălcînd prevederile alin.(2) art. 62 CPC .

c) în **dispozitivul hotărîrii judecătorești** menționate, **pentru a ascunde** lipsa contractului de vânzare cumpărare a terenului între Savcenco Veaceslav și Digori Vasile, **prin vualarea expresiilor, judecătorul indică numărul contractului 18777 ca cel chipurile încheiat între**

ultimii la 25.12.2001, atunci cînd acest număr (18777) a fost atribuit de notar contractului încheiat între Primărie și Savcenco Veaceslav la data de 22.08.2001. Obligă instanța înregistrarea acestui contract la OCT, atunci cînd el a fost înregistrat la 14.09.2001.

8. Procurorii, prin ordonanțele din 07.03.2016 și 07.06.2016, au respins cererile lui Savcenco Svetlana de tragere la răspundere penală a lui Savcenco Veaceslav pentru escrocherie și magistratului ce a emis hotărîrea ilegală din 15.02.2008. La data de 01.07.2016 Judecătorul de instrucție a declarat nule ordonanțele susindicate a procurorilor, iar la 02.08.2016 Curtea de Apel Chișinău a casat încheierea judecătorului de instrucție cu respingerea recursului.

9. La data de **13 mai 2016** personal și prin reprezentantul său, Savcenco Svetlana a **făcut cunoștință de circumstanțele și faptele esențiale deținute în cauza civilă** de declarare a valabilității contractului de vânzare-cumpărare a pămîntului, proces inițiat de cet. Digori Vasile față de fostul soț Savcenco Veaceslav cu înaintarea la data de 23.06.2016 a unei cereri de revizuire. În motivarea cererii de revizuire a invocat că instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces, fapt prevăzut de lit. c) art. 449 Cod procedură civilă, ca temei de declarare a revizuirii. Instanța de judecată la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pămînt cu nr.cadastral 0100313064 (obiectul acțiunii) încheiat între Savcenco Veaceslav și Digori Vasile urma să atragă în proces pe Savcenco Svetlana, dat fiind faptul că ea deține un drept asupra acestui bun și nu a exprimat acord în scris de dispoziție asupra bunului imobil proprietate comună în devălmășie. Despre existența împrumutului de bani de către fostul soț (Savcenco Veaceslav) de la cet Digori Vasile revizuenta (Savcenco Svetlana) nu a cunoscut, așa bani în interesul familiei nu au fost folosiți, nu a cunoscut nici despre litigiul între ultimii din an. 2008, în proces judiciar pe acest caz nu a fost atrasă, citată și nu a participat.

10. Examinînd cauza de revizuire instanța de fond s-a referit la faptul înregistrării la 07.02.2016 la Inspectoratul de poliție Ciocana a plîngerii lui Savcenco Svetlana cu privire la acțiunile ilegale ale fostului soț Savcenco Veaceslav care fără consimțămîntul ei a înrstrăinat lotul de pămînt atribuit familiei Savcenco prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 15/89-147 din 05.07.2001.

11. A menționat instanța că la data de 07.03.2016 a fost dispus refuzul în pornirea urmăririi penale pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, cu clasarea procesului penal. Decizia procurorului a fost recepționată prin recipisă la 17 mai 2016. Plîngerea lui Savcenco Svetlana asupra hotărîrii din 07.03.2016 a fost respinsă prin ordonanța procurorului ierarhic superior din 07 iunie 2016.

12. Indică instanța că prin încheierea Judecătorului de instrucție a Judecătoriei Ciocana din 01.07.2016 a fost admisă plîngerea lui Savcenco Svetlana și recunoscute nule ordonanțele procurorului din 07.03.2016 și 07.06.2016.

13. Relevă instanța că prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02.08.2016, a fost admis recursul procurorului din procuratura sectorului Ciocana, cu casarea încheierii judecătorului de instrucție din 01.07.2016 și respingerea plîngerii împotriva ordonanțelor procurorului.

14. Concluzionează instanța că Savcenco Svetlana, la depunerea cererii de revizuire, a omis termenul legal prevăzut de lit. c) art. 450 Cod procedură civilă de trei luni din ziua în care persoana interesată a luat cunoștință cu circumstanțele respective în cazurile prevăzute în lit. c) art. 449 Cod procedură civilă (instanța a emis o hotărîre cu privire la drepturile persoanelor care nu au fost implicate în proces).

15. Afirmă instanța că Savcenco Svetlana a cunoscut cu mult timp înainte de depunere a cererii de revizuire din 23. 06.2016 despre hotărîrea judecătorească din 2008 de înstrăinare a imobilului (potrivit explicațiilor revizuyentei faptul din auzite era cunoscut din august 2015) și circumstanțele adoptării acestei hotărîri judecătorești descrise în cerere la poliție din 07.02.2016. Indică instanța că revizuenta a evitat să îndeplinească cerința instanței de revizuire de a prezenta copiile actelor depuse la OUP Ciocana pentru a convinge că nu cunoștea circumstanțele emiterii hotărîrii și nu s-a mai prezentat în ședință. Afirmă instanța că Savcenco Svetlana era obligată să se documenteze din 2015 și să stabilească circumstanțele emiterii hotărîrii judecătorești din 2008.

16. Accentuează instanța că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că securitatea raporturilor juridice impune respectarea principiului autorității lucrului judecat, care instituie că nici o parte nu este în drept să solicite revizuirea unei hotărîri definitive și obligatorii întru obținerea unei reexaminări și unei noi soluții în cauză.

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Una din condițiile esențiale ale statului de drept așa cum se pretinde în alin.(3) art. 1 al Constituției Republicii Moldova, este aplicarea cu strictețe a principiului egalității – principiu general de drept al supremației și respectării necondiționate a dreptului, garantat de art. 1 Convenției Europene în coroborare cu preambulul Constituției Republicii Moldova. Mai mult, Parlamentul conform art. 66 lit. c) din Constituție are drept atribuție interpretarea legilor și asigurarea unității reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării.

Principiul legalității pretinde legiuitorului adoptarea unor texte complete (pentru a acoperi toate ipotezele de bază ale clarității) și precizie (pentru a servi la stabilirea exactă a sensului unor termeni / expresii și la determinarea fără echivoc a limitelor reale ale câmpului predictibilității), cerințe consacrate în cadrul planului juridic național (lit.b) alin.(3) art. 4 și alin.(3) art. 53 a Legii privind actele legislative, nr. 780 din 27.12.2001 (M.O. nr. 36-38, 2002),

În hotărîrea nr. 17 din 19 mai 2016 Curtea Constituțională referindu-se la claritatea legilor stabilește următoarele:

58. Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, consacrat în art. 23 din Legea fundamentală, implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli procedurale clare, în care **să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiableii își pot exercita drepturile.**

59. În acest sens, în Hotărîrea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea a reținut că:

„Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – **accesibilitate, previzibilitate și claritate** –

11

norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.”

60. De asemenea, în cauza *Rotaru c. României*, Curtea Europeană a statuat că „o norma este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate - să își corecteze conduita”, iar în cauza *Sunday Times c. Regatului Unit*, Curtea Europeană a decis că „[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat”.

61. În acest context, Curtea reține, conținutul actului normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme. De asemenea, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.

62. De altfel, în jurisprudența sa Curtea Europeană a reiterat că persoana în privința căreia se desfășoară o procedură penală este în drept să beneficieze de o diligență, în special în partea ce ține de examinarea cazului său. Astfel, previzibilitatea actului normativ este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la rezultatul examinării cauzei (*cauza Nakhmanovich c. Rusiei, hotărârea 2 martie 2006, § 89, cauza Hajibeyli c. Azerbaidjanului, hotărârea 10 iulie 2008, § 51*).

În pct. 10 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 26 din 23 noiembrie 2010 se indică că:

„Necesitatea examinării calității legii de către autoritățile publice ale Republicii Moldova a fost evidențiată și în jurisprudența CtEDO pe mai multe cauze (Busuioc v. Moldova9, Guțu v. Moldova10). Astfel, în cauza Guțu v. Moldova, §66 (Guțu v. Moldova nr.20289/02, 7 iunie 2007): „...expresia “prevăzută de lege” nu presupune doar corespunderea cu legislația națională, dar, de asemenea, se referă la calitatea acelei legislații (a se vedea Half ord v. the United Kingdom, Reports 1997-III, p.1017, §49). ...Legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă scopul și modalitatea de exercitare a discreției relevante acordate autorităților publice, pentru a asigura persoanelor nivelul minim de protecție la care cetățenii au dreptul în virtutea principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică (a se vedea Domenichini v. Italy, Reports 1996-V, p.1800, §33)”.

Sintagma „a luat cunoștință de circumstanțele respective”, ce se deține în lit. c) art. 450 Cod procedură civilă este una imprecisă, neclară și vagă. O astfel de expresie deținută în legea procesuală civilă lasă loc de multiple interpretări subiective ce se formează la persoanele

10

cointeresate, participanți la proces (justițiabili), iar în consecință la judecătorii ce primesc hotărâre, care fiecare poate interpreta voluntar și arbitrariu prevederea legală.

În cazul nostru fiecare participant poate califica ca „*circumstanțe respective*”, orice fapt care este posibil ai satisface cerințele sale de admitere a pretențiilor pentru o parte în proces sau respingere pentru cealaltă parte. Aceste fapte ar putea fi: cunoașterea cu extrasul din Registrul bunurilor imobile unde se dețin date de înstrăinare a imobilului, sau copia hotărârii judecătorești prin care se decide înstrăinarea, ori totalitatea materialelor aflate în dosarul civil nr.2-179/08 (Digori Vasile către Savcenco Veaceslav), unde se dețin probe materiale, documente, explicații, concluzii ale specialiștilor, procesul-verbal al ședinței de judecată, date despre persoane concrete citate în ședință, prezența sau lipsa lor, motivele lipsei, etc. Iluzoriu la cazul concret orice parte în proces sau judecătorul ce primește decizie de revizuire este în posibilitate să sporească numărul de „ *circumstanțele respective*”, și caracteristicile lor.

Revizuenta afirmă că sintagma „ *a luat cunoștință cu circumstanțele respective*”, nu este susceptibilă a fi în mod clar definită pentru a trece cu succes testul previzibilității unei norme legale, test solicitat atât de CEDO cât și de Curtea noastră Constituțională. În acest context, instanța judiciară este pusă în situația de a improviza , a ghici sensul sintagmei „ *a luat cunoștință de circumstanțele respective* ” . Astfel judecătorul ordinar pur și simplu se substituie legiuitorului și **în mod arbitrar – subiectiv** (contrar prevederilor alin.(1) art. 241 CPC de a adopta hotărârea în numele legii), decide care anume sunt acele *circumstanțe respective*. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile, persoana interesată, în consecință, este lipsită de dreptul la un proces echitabil, în sensul art. 6 Convenției.

Pînă la momentul luării de cunoștință cu materialele cauzei civile (13.05.2016), revizuenta nu era în posibilitate să cunoască măcar faptul dacă cineva nu a falsificat prin careva înscris acordul ei la înstrăinarea bunului imobil (alin.(2) art. 369 și alin.(1) art. 371 Cod civil, alin. (1) art. 19 și alin.(1) art. 20 Codul familiei), nemaivorbind de totalitatea probelor și documentelor ce au stat la baza hotărârii judecătorești.

Potrivit doctrinei dreptului civil circumstanțele sunt totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, avînd putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată. Elemente de fapt, ca modalitate a probării circumstanțelor, vor constitui, în conformitate cu art. 117 alin. (2) CPC, explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, depozițiile martorilor, înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, concluziile experților.

De către procurori, lui Savcenco Svetlana, materialele de refuz în pornirea urmăririi penale nu i-au fost prezentate spre cunoștință.

Astfel, odată ce Savcenco Svetlana (revizuenta) a luat cunoștință cu circumstanțele respective la data de 13.05.2016 (documente din dosar, declarații, înscrisuri în formă de recipise,

hotărîrea judecării și faptul despre lipsa în materiale cauzei civile respective a extrasului din Registrul bunurilor imobile privitor la datele proprietarilor persoane fizice la momentul examinării cauzei în 15.02.2008, etc.), iar cerere de revizuire a înaintat la data de 23.06.2016, deducem că termenul de trei luni de zile nu a fost încălcat.

Procedura ridicării excepției de neconstituționalitate corespunde prevederilor art. 12/1 Cod procedură civilă.

Curtea Constituțională, anterior prin hotărîre, nu sa expus asupra problemei ridicate.

V. CERINTELE AUTORULUI.

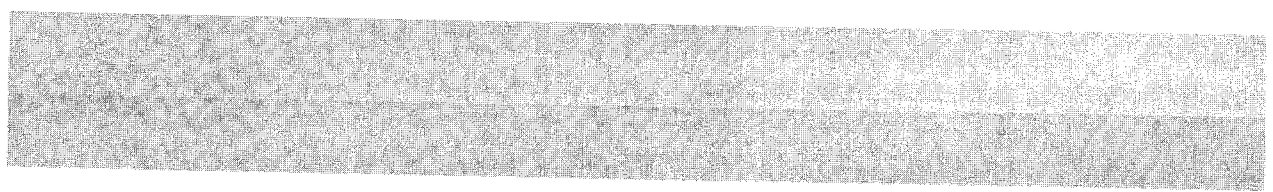
În temeiul lit.a) alin.(1) art. 135 din Constituția Republicii Moldova, lit.a) alin.(1) art. 4 și alin.(1) art. 24 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, lit. a) alin.(1) art. 4 și art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 12/1 Cod de procedură civilă

SOLICITĂM:

Disponerea prin încheiere asupra ridicării excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederii de la lit. c) art. 450 Cod procedură civilă în partea ce vizează sintagma „ a luat cunoștință de circumstanțele respective „,

Cu respect, avocat

I.Gavriliuc.

Dosarul nr.2r-1125/2017

Judecătorul: Igor Brai

ÎNCHEIERE

29 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău

În componența:

Președintele completului, judecătorul

Veronica Negru

Judecătorii:

Anatol Pahopol și Iurie Cotruță

Examinînd, fără citarea părților, cererea de recurs înaintat de avocatul Ion Gavriliuc, în interesele Svetlanei Savcenco împotriva încheierii Judecătorei Anenii Noi din 13 aprilie 2017, adoptată în pricina civilă la cererea de revizuire depusă de Savcenco Svetlana asupra hotărîrii Judecătorei Anenii Noi din 15.02.2008, prin care a fost admisă acțiunea lui Digori Vasile, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Digori Vasile către Savcenco Veaceslav, intervenient accesoriu OCT Chișinău cu privire la declararea valabilității contractului de vînzare-cumpărare a lotului de pămînt,

a c o n s t a t a t :

La data de 30.01.2008 V. Digori a depus cerere de chemare în judecată către Veaceslav Savcenco, intervenient accesoriu OCT Chișinău cu privire la declararea valabilității contractului de vînzare-cumpărare a lotului de pămînt.

În motivarea acțiunii reclamantul a solicitat:

- declararea valabilității contractului de vînzare-cumpărare a lotului de pămînt nr.44, cu suprafața de 637 m.p., amplasat în mun. Chișinău, cartierul locativ Budești-I, atribuit lui Veaceslav Savcenco pentru construcția unei case de locuit particulare prin Decizia Pimăriei mun. Chișinău nr.15/39-147 din 05.07.2001 și contractul de vînzare-cumpărare, autentificat notarial la 22.08.2001, sub nr. 18777 de către notarul Adelina Bumbu, înregistrat la OCT Chișinău la 14.09.2001, la nr.3867 Bu/01, nr. cadastral 0100313064, încheiat între Digori Vasile și Savcenco Veaceslav;
- a obliga OCT Chișinău să înregistreze după Digori Vasile, dreptul de proprietate asupra lotului de pămînt sus indicat.

Prin hotărîrea Judecătorei Anenii Noi din 15.08.2008 acțiunea lui Digori Vasile a fost admisă în sensul declarat.

La 23.06.2016, Svetlana Savcenco a depus cerere de revizuire împotriva hotărîrii Judecătorei Anenii Noi din 15.08.2008, cerînd admiterea cererii, casarea hotărîrii judecătorești și rejudecarea cauzei.

cererea reprezentantului recurentului și a dispune suspendarea examinării pricinii cu expedierea sesizării și dosarului Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate.

În conformitate cu art.art.260 alin.(1) lit.e), 262 lit.e), 263 și art.art.269-270 CPC, Colegiul Civil

d i s p u n e:

Se admite cererea avocatului Ion Gavriiliuc, reprezentant a recurenteii Svetlana Savcenco.

Se suspendă procesul în pricina civilă la cererea de recurs declarată de avocatul Ion Gavriiliuc, în interesele Svetlanei Savcenco împotriva încheierii Judecătoriei Anenii Noi din 13 aprilie 2017, adoptată în pricina civilă la cererea de revizuire depusă de Savcenco Svetlana asupra hotărârii Judecătoriei Anenii Noi din 15.02.2008, prin care a fost admisă acțiunea lui Digori Vasile, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Digori Vasile către Savcenco Veaceslav, intervenient accesoriu OCT Chișinău cu privire la declararea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a lotului de pământ, până la soluționarea sesizării avocatului Ion Gavriiliuc de către Curtea Constituțională, cu expedierea dosarului și sesizării privind excepția de neconstituționalitate în adresa Curții Constituționale.

Încheierea poate fi atacată cu recurs în partea dispoziției de suspendare a procesului la Curtea Supremă de Justiție în termen de 15 zile, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

 Veronica Negru

 - Anatol Pahopol

 Iurie Cotruță

*Copia corespunde originalului;
judecător V. Negru*

